

Funded by the European Union's Justice Programme (2014-2020).

The content of this publication represents the views of the author only and is her sole responsibility. The European Commission does not accept any responsibility for use that may be made of the information it contains.

Studium przypadku

Trzej funkcjonariusze celni, A, B i C, są oskarżeni o to, że w okresie od 1 marca 2016 r. do 30 listopada 2016 r. brali udział w organizacji przestępczej, na tej podstawie, że żądali łapówek od kierowców przekraczających granicę, aby nie przeprowadzać kontroli celnych i nie dokumentować stwierdzonych nieprawidłowości. B jest również oskarżony o przyjmowanie łapówek, a C jest również oskarżony o korupcję.

W dniu 15 grudnia 2016 r. osoby te zostały aresztowane. Zostali oni poinformowani o stawianych im zarzutach natychmiast po aresztowaniu. W ciągu następnych miesięcy zarzuty zostały uszczegółowione i ujawnione tym osobom. Zostali oni również poinformowani o zebranych dowodach.

Na początku 2019 r. śledztwo nie zostało jeszcze zakończone. Fakt, że upłynęły dwa lata, miał praktyczne znaczenie dla sprawy, ponieważ zgodnie z prawem krajowym można było uruchomić specjalną procedurę. W szczególności, w oparciu o tę specjalną procedurę, sąd musiałby przekazać sprawę prokuratorowi, dając mu trzy miesiące na zakończenie dochodzenia i zakończenie postępowania przygotowawczego, poprzez wstrzymanie ścigania lub skierowanie sprawy na rozprawę. Jeśli prokurator wybrał drugą opcję, miał dodatkowe 15 dni na sporządzenie i przedstawienie sądowi aktu oskarżenia. Jeśli prokurator nie dotrzymał tych dalszych terminów, sąd miał przejąć sprawę i zakończyć postępowanie karne. A, B i C złożyli wniosek, w którym zwrócili się do sądu o zastosowanie tej procedury.

Sąd uwzględnił wniosek i przekazał sprawę prokuratorowi, wyznaczając mu termin trzech miesięcy na zakończenie śledztwa, sporządzenie nowych zarzutów, ujawnienie tych zarzutów i akt śledztwa oskarżonemu oraz zakończenie postępowania przygotowawczego, przy czym prokurator miał następnie piętnaście dodatkowych dni na sporządzenie aktu oskarżenia i przedłożenie go sądowi.

Prokurator sporządził nowe zarzuty i w wyznaczonym terminie skierował do sądu akt oskarżenia. Jednakże nie ujawnił on tych zarzutów i treści aktu dochodzenia A, B i C ani ich adwokatom, ponieważ oświadczyli oni, że nie mogą stawić się w wyznaczonych terminach ze względu na zdrowotnych i zawodowych.

Następnie sąd uznał, że doszło do naruszenia istotnych wymogów proceduralnych prawa krajowego, podczas gdy części aktu oskarżenia dotyczące tego, co miał zrobić C, były obciążone sprzecznościami. W konsekwencji, zgodnie z przepisami dotyczącymi tego szczególnego trybu postępowania, sąd ten ponownie nakazał przekazanie sprawy prokuratorowi, wyznaczając mu miesięczny termin na usunięcie stwierdzonych naruszeń wymogów proceduralnych.

Funded by the European Union's Justice Programme (2014-2020).

The content of this publication represents the views of the author only and is her sole responsibility. The European Commission does not accept any responsibility for use that may be made of the information it contains.

Jednakże, mimo że prokurator kilkakrotnie wzywał te osoby, nie udało mu się w odpowiedni sposób ujawnić sporządzonych zarzutów ani akt dochodzenia. Te trzy osoby i ich adwokaci ponownie oświadczyli, że nie mogli stawić się w wyznaczonych terminach z różnych powodów, w tym z powodu podróży zagranicznych, względów zdrowotnych i zawodowych oraz niezachowania przez prokuratora ustawowego terminu trzech dni uprzedzenia w odniesieniu do ujawnienia akt dochodzenia. W związku z tym sąd uznał, że prokurator nie usunął stwierdzonych wcześniej naruszeń istotnych wymogów proceduralnych i dopuścił się dalszych naruszeń, a sprzeczności w akcie oskarżenia nie zostały całkowicie usunięte.

Sąd stwierdził również, że możliwe jest, iż te trzy osoby i ich adwokaci nadużyli swoich praw i zastosowali jedynie taktykę opóźniania, aby uniemożliwić prokuratorowi zakończenie postępowania przygotowawczego i usunięcie naruszeń w wyznaczonym terminie. Mimo to sąd uznał, że przesłanki zamknięcia tego postępowania zostały spełnione i że osoby te miały w związku z tym prawo do zamknięcia tego postępowania. Mimo to sąd postanowił zawiesić sprawę, a nie nakazać zamknięcie postępowania karnego.

Prokurator, który twierdził, że nie doszło do naruszenia istotnych wymogów proceduralnych, oraz C, który uważał, że sąd popełnił błąd, nie zamykając przedmiotowego postępowania karnego, złożyli zażalenia na to postanowienie. Sąd odwoławczy uznał, że sąd powinien był zamknąć postępowanie karne zgodnie z przepisami szczególnymi prawa krajowego i w tym celu przekazał sprawę do ponownego rozpoznania.

Sąd miał jednak wątpliwości, czy zamknięcie postępowania w ten sposób jest zgodne z prawem UE, w szczególności z obowiązkiem zapewnienia przez państwa członkowskie skutecznego ścigania przestępstw naruszających interesy finansowe Unii Europejskiej. Z tego powodu zwróciła się do TSUE, który orzekł, że art. 325 ust. 1 TFUE stoi na przeszkodzie przepisom krajowym, które ustanawiają procedurę zakończenia postępowania karnego, takiego jak w przedmiotowej sprawie, w odniesieniu do poważnych nielegalnych działań naruszających interesy finansowe Unii Europejskiej w sprawach celnych. Ponadto wezwał sąd krajowy do pełnego wykonania art. 325 ust. 1 TFUE poprzez niestosowanie, w razie potrzeby, szczególnych przepisów krajowych, przy jednoczesnym zapewnieniu poszanowania praw podstawowych osób oskarżonych. Ponadto TSUE orzekł, czy i w jaki sposób sąd krajowy może zaradzić naruszeniom praw jednostek zgodnie z prawem UE.

W związku z wyrokiem TSUE, sąd postanowił nie stosować przepisu krajowego w celu wykonania orzeczenia w trybie prejudycjalnym. Oskarżeni złożyli jednak odwołanie od tej decyzji, które zostało następnie uchylone przez sąd apelacyjny. W efekcie sprawa została odesłana do sądu z wnioskiem o przekazanie sprawy prokuratorowi do ponownego rozpatrzenia. W związku z tym sąd uznał, że nie jest już w stanie naprawić naruszeń proceduralnych w sposób wskazany przez TSUE, ponieważ ma to przejąć prokurator.

Pytania – problemy:

Funded by the European Union's Justice Programme (2014-2020).

The content of this publication represents the views of the author only and is her sole responsibility. The European Commission does not accept any responsibility for use that may be made of the information it contains.

1. Wskazanie punktów sprawy, które mają znaczenie dla prawa do obrony uregulowanego w przepisach unijnych, w szczególności w przepisach dyrektywy 2012/13/UE i dyrektywy 2013/48/UE
2. Zidentyfikuj naruszenie praw. Które naruszenia mogą zostać usunięte na osiągniętym etapie w celu zapewnienia zgodności z dyrektywami?
3. Czy nadużycie prawa przez oskarżonego ma wpływ na te szacunki?
4. Załóżmy, że A i C mają tego samego prawnika. A przedstawia argumenty obciążające C, podczas gdy C milczy. Czy stanowi to jakiś problem? Czy w świetle dyrektyw dopuszczalne jest, aby przepis krajowy zobowiązywał sąd do zwolnienia tego adwokata? Czy byłoby tak samo, gdyby oboje złożyli obciążające zeznania za siebie nawzajem?
5. Załóżmy, że D, kierowca, poszedł na policję i oskarżył B o żądanie łapówki. Policja, która właśnie rozpoczęła śledztwo w sprawie B, wzięła pod uwagę oskarżenia D, ale jednocześnie stała się wobec niego podejrzliwa. W związku z tym, a także po odkryciu pewnych notatek sugerujących nielegalne transakcje prowadzone przez B, przesłuchali D na podstawie informacji pochodzących z notatek, nie ujawniając tego D. Połączenie notatek i przesłuchania wykazało później, że D w rzeczywistości przekazał pieniądze B kilka razy w przeszłości. Gdyby postępowanie karne objęło D wraz z pozostałymi trzema osobami w zakresie łapówkarstwa, czy doszłoby do naruszenia praw D? Czy możliwe byłoby postawienie mu zarzutów i zapewnienie poszanowania jego praw?
6. Załóżmy, że E, inny kierowca i obywatel państwa trzeciego, również zostaje aresztowany za łapówkarstwo w tej sprawie. Na jakich warunkach byłby uprawniony do otrzymania tłumaczenia dokumentów sprawy i jakie dokumenty powinny to być dokumenty na gruncie prawa UE? [Dyrektywa 2010/64/UE]